

1. uge

Kursændringer

”Hør, Israel! Herren vor Gud, Herren er én. Derfor skal du elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele din styrke“ (5 Mos 6,4-5).

Hovedtanke

Kursændringer i livet giver mulighed for at lære af sine fejl og træffe gode valg

Introduktion

Efter at israelitterne i første omgang havde nægtet at indtage Kana'an, strejfede de rundt i ørkenen. Efter cirka 40 år var der kun få overlevende tilbage i den generation, der oprindeligt var draget i eksil. Folket vandrede mod Moab og ventede på befalingen om at krydse Jordanfloden og indtage det lovede land. Hvad ville menneskene denne gang beslutte sig for? Mon de ville gentage de fejl, deres forfædre havde begået, eller valgte de denne gang at stole på Gud?

Det er denne situation, Femte Mosebog taler ind i. Nu sættes kursen. Der vil blive truffet valg, som får betydning for fremtiden. Der vil altid forekomme situationer i den enkeltes, en gruppes eller et folks tilværelse, der kræver afgørelser, som vil få varige konsekvenser for fremtiden.

Studiet af Femte Mosebog skal være en hjælp til at erkende, hvornår der er brug for en kursændring i vores eget liv og til at træffe de rette beslutninger.

Oversigt

Søndag	Ekskurs: Deuteronomium som Moses' testamente	
Mandag	Prøven	1 Mos 3,1-7
Tirsdag	Konsekvenserne	1 Mos 6,5-14
Onsdag	Ny begyndelse med Abram	1 Mos 12,1-3
Torsdag	Pagtslutning med Israel	2 Mos 19,4-8
Fredag	Frafald	4 Mos 14,1-3.28-35

EKSKURS

Deuteronomium som Moses' testamente

Læs introduktionen til studiematerialet!

Forståelse

I nogle udgaver af Bibelen kaldes Femte Mosebog for Deuteronomium – "anden lov" eller "gentagelse af loven". Den adskiller sig tydeligt i form, stil og indhold fra de øvrige lovebøger (2-4 Mos).

Bogen virker for en stor del som en gentagelse af noget velkendt. Den indeholder ganske vist lovtekster, der ikke forekommer i de øvrige Mosebøger, så indholdet er ikke ren gentagelse. Det overordnede indtryk er dog, at overvejende kendt stof aktualiseres for på ny at indskærpe det over for israelitterne.

Deuteronomiums særlige form adskiller sig ligeledes fra andre lov-samlinger. Israels stammer forsamles endnu engang umiddelbart før indtoget i Kana'an. De bliver så at sige gjort bekendt med Moses' sidste vilje, som han giver dem med på vejen. Moses vil snart dø, og han vil ikke kunne føre folket til Kana'an. Dermed bliver det tydeligt, at især sidste del af Femte Mosebog ikke kan være skrevet af Moses (kap. 34).

I denne bog er hovedvægten lagt på følgende temaer:

1. *Shema* Israel (6,4) (Hør Israel) er stadig i dag den centrale jødiske bekendelse af Jahves enhed og unikhed. Det er Israels Gud, der har krav på tilbedelse, for han er hele verdens Skaber.
2. Gud udvælger ikke Israel på grund af folkets fortrin (7,7; 9,6) eller for at give det privilegier i forhold til andre folkeslag, men fordi han har hele menneskehedens frelse for øje. Ud fra dette mål slutter han en "evig" pagt med Israel.
3. Israel opfordres til at være tro over for pagten. Derfor stilles velsignelse og forbandelse op imod hinanden (kap. 30).

Prøven

1 Mos 3,1-7

Hvilken taktik benytter slangen?

Hvad hjælper mig til at stole på Gud selv under vanskelige forhold?

Forståelse

Slangen blander sandhed og løgn og formidler det indtryk, at Gud skulle være egoistisk og ude på at indskrænke menneskets livsnydelse og livskvalitet. Det kan se ud til, at Eva tager Guds parti og korrigerer det forkerte billede, som slangen har tegnet af ham. Alligevel lader menneskene sig overtale, så de giver efter for slangens taktik.

”Det ukendte og forbudte har en uimodståelig tiltrækningskraft. Det er slangen, der sætter processen i gang, men selve fristelsen spirer i mennesket. Der er tale om nysgerrighed, men også mistro og tvivl: Er der noget, Gud vil forholde os?” (SEB 12)

Anvendelse

I psykologien hører overskridelse af grænser til en sund personlighedsudvikling hos ethvert menneske. I bestemte udviklingsfaser afprøver børn og unge, hvor langt de kan gå, og de lærer, at der må være nogle grænser, der kan rykkes, og nogle, der ligger fast, hvis samliv skal kunne fungere. Som samfund konfronteres vi med problemer, fordi mennesker hensynsløst overskrider grænser uden tanke for, hvad der fremmer, og hvad der ødelægger fællesskab. Når grænser overskrides, ødelægges relationer og liv. Det sker for eksempel, når forældre læser deres børns post, når en ægtefælle bliver voldelig, når borgere er ubehøvede over for udlændige, eller når menneskeheden kollektivt ødelægger miljøet.

Refleksion

”Der er noget positivt ved alle grænser” (Immanuel Kant).

Konsekvenserne

1 Mos 6,5-14

Hvordan beskrives menneskeheden på den tid?

Hvordan har jeg det med, at menneskers handlinger altid har konsekvenser?

Forståelse

Efter skabelsen kunne Gud konstatere, at alt var virkelig godt. Det er der ikke meget tilbage af længere. Menneskene har mistet Paradis og skal nu med besvær ernære sig af planterne på marken, der er fyldt med tjørne og tidsler. Jorden er nu blevet vædet med Abels blod og har dermed taget imod sit første lig. Morderen, Kain, er urolig og på flugt. Lemek synger pralende en sang (4,23-24), og gude-sønnerne blander sig med menneskedøtrene. Selv om menneskene kan takke Gud for deres eksistens, fjerner de sig mere og mere fra ham.

Det har konsekvenser, idet Gud trækker sin oprindelige velsignelse tilbage (1,22.28) og beslutter at udrydde mennesker og dyr fra jordens overflade (ifølge Heinz Zahrnt, *Leben als ob es Gott gibt*, München 1993, 75).

Anvendelse

”Hvor der handles, der spildes.” Det, jeg siger og gør, vil altid få følger. Jeg vil ikke altid bryde mig om dem. Min adfærd har konsekvenser for mig selv, for mine omgivelser og for mit forhold til Gud. Selv tilgivelse vil ikke altid automatisk kunne fjerne følgerne af begåede fejl.

Refleksion

Hvor har jeg i mit liv erfaret Guds advarsel og samtidig hans medfølelse og barmhjertighed?

En ny begyndelse med Abram

1 Mos 12,1-3

Hvad kan Abram se frem til?

Hvor oplever jeg udfordringer som chancer?

Forståelse

Gud henvender sig gang på gang til mennesker og tilbyder dem en ny begyndelse. Abraham blev født i Ur, der var en rig og tæt befolket by. I dens centrum stod et kæmpestort tempeltårn, rejst for måneguden Nanna-Sin, hovedguden, plus diverse andre templer til ære for andre guder. På kongegravpladsen fandt man gravgaver af guld og ædelsten, i nogle grave endda skeletter af tjenestefolk, der må være blevet begravet levende, så de kunne tjene deres herrer i "det hinsidige".

Abraham levede i en storfamilie, der ligesom den befæstede by var et sikkert og trygt sted. Da hans far flyttede fra Ur til Haran, der lå cirka tusind kilometer derfra, hvor afgudsdyrkelse ligeledes spillede en stor rolle, forlod også Abraham sin hjemegn sammen med ham. Efter faderens død tog han afsked med størstedelen af sin familie og dermed med trygheden og byens behagelige fordele for at følge Guds anvisninger.

Anvendelse

Hvordan kan man i dag forestille sig, at man tager afsked med sit hjem, sin familie eller sit fædreland for at slå ind på en ny kurs, som Gud har vist? Det være sig en geografisk flytning eller en ændring i livsindstilling.

Man kan for eksempel forestille sig en kvinde, der på grund af sit køn aldrig har følt sig velkommen, fordi faderen meget hellere ville have haft en søn, der skulle føre slægten videre. Og det lod han datteren føle. Mens hun voksede op, havde han ikke tid til hende. Havde hun da bare været en dreng, så havde alt set anderledes ud. Så havde hun haft værdi. Men nu?

Når Gud fører denne kvinde ud af hendes "fædrene hjem", vil han give hende en ny selvforståelse, så hun ikke længere er afhængig af de gamle konventioner, dukker nakken og holder sig tilbage. Hun får et nyt perspektiv.

Pagtslutning med Israel

2 Mos 19,4-8

Hvad var pagtsbetingelserne for Israel?

Hvilken form for pagt har Gud indgået med mig?

Forståelse

Israel er i sammenligning med andre folkeslag ikke noget specielt på grund af egne fortræffeligheder, men ene og alene på grund af, at Gud har udvalgt folket. I begyndelsen ses det i udfrielsen fra slaveriet og i, at folket blev bevaret under flugten. Senere var manna-erfaringen et tegn på, hvor meget Gud sørgede for sit folk (2 Mos 16,14-15).

Nu skal hele det befriede folks liv være et svar på Guds handlen. Det vil ikke sige, at alle israelitter nu bliver præster, men de skal føre et præsteligt liv. Dermed menes, at tjeneste for Gud og lydighed mod hans anordninger skal være rettesnor for deres liv. Således bliver de et helligt folk, hvilket vil sige et Guds folk. Alle folkeslag tilhører Gud. Men Israel er udset til at være hans kæreste eje. Det hebraiske ord, der her er oversat med *ejendom*, finder vi også i 1 Krøn 29,3 og Præd 2,8, hvor det begge gange er oversat med *guld*.

Refleksion

"Du skal være tryk i Herren, din Guds, hånd" (1 Sam 25,29; Bibelen på hverdagsdansk).

Frafald

4 Mos 14,1-3.28.35

Hvilket løfte giver Gud for fremtiden?

Forståelse

At israelitterne nægtede at drage ind i Kana'an, fik ikke blot konsekvenser for de ansvarlige, men også for de mennesker, der stadig havde tillid til Gud som for eksempel Josva og Kaleb. Det havde også indflydelse på børnene og de unge. Men hvis Gud helt havde taget afstand fra Israel, ville det have haft uoverskuelige konsekvenser.

Refleksion

Gud nægter ikke noget menneske sin accept og frelse, fordi dets forfædre har svigtet. Det kan man finde mange eksempler på i Bibelen (fx 2 Kong 18,1-3; 22,1-2). At vende sig mod Gud giver en ny chance. Lige så vel som Gud fortsat og på trods af deres skyld havde omsorg for israelitterne, lige så vel drager han den dag i dag omsorg for verden.

Resumé

Israels folks historie viser, hvilken betydning beslutninger med vidtrækkende konsekvenser kan få.

Egne tanker

Spørgsmål til drøftelse

- 1 Nævn eksempler på beslutninger, der kan få vidtrækkende betydning.
- 2 1 Mos 3,1-3
Hvordan kan man se, at Eva i første omgang ville følge Guds anvisning?

Hvorfor er den gode vilje ikke altid nok til at gøre det gode?
- 3 1 Mos 3,4-7
Hvad er det fristende i slangens forslag?

Hvilke paralleller ser I til nutidens fristelser?
- 4 1 Mos 6,5-14
Hvorfor tillader Gud en sådan katastrofe?

Hvor vigtig er konsekvent handling?
- 5 1 Mos 12,1-3
Hvordan kan man se, at Gud også efter syndfloden vil mennesker det bedste?

Hvornår har I oplevet Guds kald som både udfordring og invitation på samme tid?
- 6 Menneskelige fejltagelser har somme tider vidtrækkende følger. Hvorfor har vi som Guds børn alligevel lov til at være fortrøstningsfulde?